

Комар О. С.

викладач кафедри іноземних мов

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

НОВІТНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Традиційно розрізняють три компонента змісту навчання говорінню: лінгвістичний, психологічний і методологічний. Лінгвістичний компонент полягає у відтворенні мовних і мовленнєвих одиниць, які засвоюються в певних навчальних ситуаціях в рамках конкретних тем; психологічний - в оволодінні навичками і вміннями експресивної мови; методологічний - в умінні користуватися опорами, усвідомлено виконувати дії, необхідні для здійснення говоріння, створювати свої опори для оволодіння монологічним мовленням.

Залежно від змісту монологічне мовлення ділиться: на опис, розповідь, роздум; від ступеня самостійності - на репродуктивне, репродуктивно-продуктивне, продуктивне; від ступеня підготовленості - на підготовлене, частково-підготовлене, непідготовлене мовлення.

У шкільній програмі передбачені такі типи діалогічної єдності: діалог - одностороннє опитування, двостороннє опитування, діалог - обмін думками, діалог – власне висловлення. Структурно діалоги бувають мікродіалог (в основі однотипні діалогічні єдності, пов'язані логічно та за змістом) і тематичними макродіалогами (включають в себе кілька мікродіалогів). Окрім того, в методиці виділяють не стандартні та стандартні діалоги з чітко закріпленими ролями, які передбачають використання стереотипного мовного матеріалу[1; 125].

Під час навчання діалогічного та монологічного мовлення важливо розуміти, які навички опановують учні. Найбільш проста дія - це репродукція - через неї учні засвоюють основні мовні структури і їх лексичне наповнення (чим молодша учні, тим легше їм дається репродукція (відтворення)).

Опори в розвитку навичок і умінь говоріння бувають мовні, мовленнєві і змістові. Останні підрозділяються на вербальні і невербальні. Їх кількість і вибір визначаються в залежності від конкретних умов навчання:

- вік і рівень загальної освіченості учнів;
- рівень володіння мовою;
- особливості мовленнєвої ситуації;
- характер мовного завдання / ступінь розуміння мовної завдання усіма учасниками спілкування;
- індивідуальні особливості особистості учнів.

Під час навчання монологічного мовлення використовуються різні види опор, наприклад:

- наочність (картина, розповідь в картинках, схематичний малюнок-кроки, фотографія, плакат, діафільм, реальний предмет);
- текст (будь-якого змісту, описовий, інформативний, зміст якого учні можуть передати, обговорити тощо);
- тема (сформульована на різному рівні і стосується різних сфер життя і навчальної діяльності);
- сентенція (прислів'я, афоризм або крилатий вислів, які можуть дати поштовх до написання монологічної розповіді);
- експозиція (невеликий за обсягом матеріал – газетне повідомлення, карикатура, театральна програма, оголошення, вираження різних точок зору - все, що містить проблематику, стимул до дискусії тощо);
- ситуація (короткий виклад реальних або уявних обставин і положень, що стимулює учнів до монологічного мовлення, розповіді, коментування, опису тощо);
- орієнтири (пункти плану або схеми висловлювання, ключові слова або фрази, що розкривають мікротеми тексту).

Подальша динаміка розвитку монологічних умінь йде в напрямку від опису картинок по темі до побудови розповіді по темі, близькою учню (моя сім'я, мій клас тощо).

Таким чином, вдосконалюючи методику навчання говоріння, мова учнів набуває вигляд якісної інформативної мовленнєвої єдності, відбувається вдосконалення їх монологічних навичок та їх мова набуває справді комунікативний характер.

Література

1. Колкер Я.М. Практическая методика обучения иностранному языку : учеб. пособие / Я.М. Колкер, Е.С. Устинова – М.:Академия, 2000. – 260 с.